

Möderndorferjev Jaz sem Andrej

Möderndorfer's novel *Jaz sem Andrej*

Izvleček

Ključne besede:

mladinski roman Vinka
Möderndorferja Jaz sem
Andrej, metoda dolgega
branja, skupinsko delo (ali v
dvojicah), večurna celostna
obravnavna, spolnost

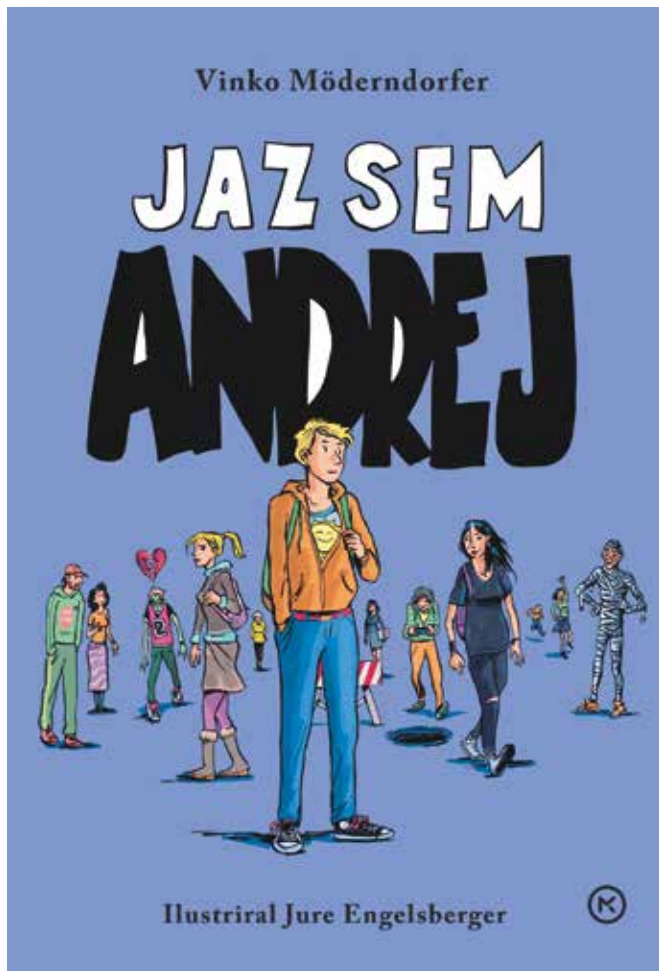
Prispevek prikazuje obravnavo dolgega, domačega branja v 7. r., in sicer knjige *Jaz sem Andrej* Vinka Möderndorferja, ki so jo prebrali vsi učenci, dobili so jo v dar pri projektu Rastem s knjigo. Ker jih je večinoma navdušila, in to zelo nad pričakovanji (predvsem fante), sem to natančneje pripravila. Tako je na voljo nekaj gradiva za več ur: poleg kviza in rešitev so tudi iztočnice za razpravo. Pri delu z učenci sem ugotovila, da je ta mladinski roman več kot zgolj roman, predlagano domače čtivo za več generacij. Tema spolnosti, še vedno (pre)velik tabu, naj bolje pride do izraza v šoli. Tu je poučnost plemenitejša kot pri drugih virih. Pogumnim in odprtim bralcem želim sporočiti, da je obravnavanje Möderndorferjevega romana *Jaz sem Andrej* v šoli potrebna, modra, pametna odločitev, ki prinese zadovoljstvo in hvaležnost. Je tudi učinkovit način, kako knjige in branje približati učencem 3. triletja osnovnih šol. Z veseljem kot predlog učiteljem slovenščine ponujam svoje gradivo: kviz in rešitve ter iztočnice za pogovor.

Abstract

Keywords:

young adult novel *Jaz sem Andrej* by Vinko Möderndorfer, extensive reading, group or pair work, multi-hour holistic reading, sexuality

This article examines an extensive home reading in Grade 7, notably the novel *Jaz sem Andrej* by Vinko Möderndorfer, which was read by all the students who had received it as a gift as part of the Growing up with a Book project. Most of them loved it, and they did so much above expectations (particularly the boys), which is why I elaborated on it. This paper contains material for several lessons, including a quiz and its solutions and prompts for a discussion. Working with the students, I have found that this young adult novel is more than just a novel; it is a suggested home reading for several generations. Sexuality, which is still a (major) taboo in schools, should be discussed more openly. Here, the moral is more noble than in other sources. Brave and open-minded readers should know that reading Möderndorfer's novel *Jaz sem Andrej* in school is a necessary, reasonable, intelligent decision that brings satisfaction and gratitude. It is also an effective way of bringing books and reading closer to students in the third educational cycle. I am happy to offer my materials to Slovenian teachers: a quiz with solutions and cues for discussion.

V šolskem letu 2021/22 smo pri projektu Rastem s knjigo (JAK ...) sedmošolci, šolska knjižnica in jaz dobili v dar *Jaz sem Andrej* Vinka Möderndorferja. Podarjenemu konju se ne gleda v zobe, a so se vseeno vnele goreče polemike o tem izboru. Seveda sem jo začela brati, da vidim, kam pes taco moli; saj sem jo namreč, kot ponavadi, že razglasila za zadnje domače branje. Takoj ko opazim, da je njena vsebina zelo drzna, odidem med odmorom v razred na pogovor, saj sedmošolce poznam kot zelo nedolžna, čista, nevedna in sramežljiva bitja. Ko jih povprašam, kako so z branjem in ali naj spremenimo izbor, ugotovim, da velika večina knjigo že z navdušenjem bere, nekateri pa so jo prebrali do konca na dušek, pred menoj. Sklenemo, da *Jaz sem Andrej* ostane obvezno za 4. domače branje. Tako sem začela pripravljati gradivo za obravnavo in (ker se ne znam ustaviti, sploh če sem navdušena in »padem noter«),

je nastalo kar nekaj stvari. Nisem se točno zavedala, v kaj se spuščam in koliko tvegam, saj mi je pred časom na ušesa prišla resnična zgodbica iz šolskih klopi. Neki osmošolec je pri uri biologije izvedel, kako nastane človek, in bil zaprepaden. »Kaj?! To sta počela moja starša?!« Ko v tem šoku pomisli na mlajšega brata, čez nekaj trenutkov vzklikne še: »In to celo dvakrat!!!«

Möderndorferjev *Jaz sem Andrej* je mladinski roman o odrasčanju, v glavnem s fantovskega vidika, odnosih, družini, ločitvi, starševstvu, staranju, zaljubljenosti, spolnosti. Predvsem se mi zdi dragocen »pripomoček« za spolno vzgojo, ki je še vedno prevelik tabu in smo premalo odprti, ozaveščeni poznavalci svojih teles. Čeprav se je vloga staršev močno spremenila, opažam, da glede tega pa nismo kaj prida napredovali. (Glej konec uvoda.) Zato najlepša hvala g. pisatelju za to knjigo, Gabrijeli Simentikar (ginekologinji, porodničarki in klinični seksologinji, zame veliki, prepričljivi strokovnjakinji) za spremno besedo. Oba sta svojo nalogo opravila odlično.

Andrej je 15-letni devetošolec, simpatičen prvoosebni (duhovit in prepričljiv) pripovedovalec. Kot otrok ločenih staršev živi z mamo Magdo, ki si najde novega 11 let mlajšega fanta; oče pa živi s precej mlajšo lepotico. Sta najbolj stranski osebi. Stranske osebe so še sošolci, Niko in Petra, pa razrednik Mumija in babica, ki se s svojo hčerjo ne razume prav dobro, je zanimiv književni lik, njun odnos pa noro kompleksen in stvaren. Andreju najpomembnejša pa je seveda sošolka in prijateljica Sonja, ki postane tudi njegova punca, kar mu življenje postavi na glavo. In izguba nedolžnosti, morda res nekoliko zgodaj (pa morda so se časi vseeno toliko spremenili, da ...), prva velika prelomnica.

Zadnje domače branje smo obravnavali v razredu junija 2022, v sedmem razredu s 16 učenci – 6 deklet in 10 fanti. Ker je pedagoškega gradiva nastalo več, kot bi nam dopuščal čas, sem jim predstavila, kaj imajo na voljo pa so se odločali, čemu bi dali prednost. Absolutni zmagovalec je bil kviz o prebrani knjigi (prebrali so jo VSI). Razdelila sem jih v skupine, vsaka si je že v dobrem vzdušju izbrala ime, povezano z vsebino knjige, npr. Sonje, Šotorji ... Prošnje, da bi se v skupine dali sami, nisem sprejela kot izziv ali test zaupanja, saj že vem, da to ni dobro (za vse). Kvečjemu to, da izžrebam ali določim vodje, ki si sošolce izmenično izbirajo, kot npr. za športne igre.

Zabaven kviz za delo po skupinah ali dvojicah

1. Katere trditve iz avtorjevega nagovora mladim bralcem drži?

- a) Čeprav je bil svet v njegovi mladosti drugačen, so pa nekatere stvari še vedno enake ali podobne.
- b) Knjige se mu ni zdelo vedno napisati, a so ga pri MK založbi prisilili.
- c) Vsi Andreji in vse Anje tega sveta se v odrasčanju sprašujejo o sebi ...
- č) Svet se je spremenil na slabše.
- d) Ene stvari so večne, papirnate knjige bodo vedno obstajale, morda hkrati in v »prijateljstvu« z elektronskimi.
- e) Ta knjiga ne nudi odgovorov na življenjska vprašanja.

2. Med katero literarno vrsto / zvrst sodi ta knjiga?¹

- a) basni b) bajke c) pravljice
- č) drame d) realistično prozo e) balade
- f) mladinski roman

3. Kdo pripoveduje zgodbo in kako imenujemo takega pripovedovalca?

- a) tretjeosebni, Sonja
- b) prvoosebni, Andrej
- c) drugoosebni, babica
- č) nedoločni, starša

4. Naštej 6 stranskih oseb.

- a) Barbara in Tomaž
- b) ata in mama
- c) babica po mamini strani
- č) babi po očetovi strani
- d) soseda Amalija Novak
- e) razrednik Mumija
- f) Niko in Petra
- g) mamin novi fant Matjaž

5. Glavne tematike (vsaj 3) so:

- a) odrasčanje
- b) vojna
- c) spolnost

- č) psihološko-družinska, odnosi
- d) potovanje v vesolje
- e) ljubezen, zaljubljenost

6. Kako je bilo ime mami in »očimu«?

- a) Stojan in Marjana
- b) Aleš in Marta
- c) Peter in Nataša
- č) Ajda in Simon
- d) Magda in Matjaž

7. Katero žival je imel Andrej?

- a) hrčka
- b) ribico
- c) muco
- č) nobene

8. Kaj ni naslov poglavja v knjigi?

- a) Plažat se
- b) Kdor se sekira, je sekirc
- c) Maj se v faco nam reži
- č) Z odraslimi so same težave
- d) Famozi prvič
- e) Starci nimajo pojma

9. Andrej odrasle imenuje tudi:

- a) likalniki
- b) vozovi
- c) fige
- č) starci
- d) dame in gospodje

10. Kaj o knjigi ne drži?

- a) Spremno besedo je napisala dr. med., ginekologinja, porodničarka in klinična seksologinja, Gabrijela Simentiger.
- b) Knjiga je izšla pri Založbi Mladinska knjiga, 2021.
- c) Ilustriral jo je Jaka Engelsberger.
- č) Za spremno besedo je na prazni strani ilustriran kužek.

11. Koliko poglavij je v knjigi?

- a) 18 b) 20 c) 22 č) 24

¹ Podčrtana vprašanja lahko najprej vprašamo brez možnih odgovorov in temu primerno znanje nagradimo z več točkami in zaprtjem vprašanja za druge skupine ... Možnosti za izvedbo kviza je več.

12. Andrej je nov na šoli in ima cel kup problemov. Kateri je največji?

- a) Ne ve, kako pred mamo skrivati šotor.
- b) Mamin fant vidi njegov šotor.
- c) Oče ju je zapustil.
- č) Mama si poišče novega moškega.
- d) Kako osvojiti Sonjo.
- e) Matematiko spraviti na oceno zadostno.
- f) Kako zavrniti vanj zaljubljeno Petro.
- g) Kako se znajti v novem okolju, mestu.

13. Kaj je njegova največja sreča?

- a) babica, ki je še živa
- b) ljubezen s Sonjo in telesne izkušnje
- c) da mama ni več sama
- č) da se dobi z očetom in njegovo mladenko

14. Andreju padajo včasih likalniki na lica ...
– Kaj hoče povedati s tem?

- a) Rad lika.
- b) Mama noče likati.
- c) Nerodno mu je in zardi.
- č) Babica je jezna, če nimajo zlikanih oblačil.
- d) Poti se in želi pod tuš.

– Katero pesniško sredstvo je to?

- a) metafora
- b) poosebitev
- č) primera
- d) inverzija
- e) rima
- f) simbol

15. Razloži, za kaj gre:

»Ob zadnji, najtežji in najlepši besedi na svetu, se mi je glas prelomil in sem čudno zacvilil.«

- a) Bil je na robu joka.
- b) Zmanjkalo mu je glasu.
- c) Mutiranje.
- č) Zadrege ni mogel obvladati.

16. Imeti z nekom spolni odnos ali ... Napiši čim več izrazov s tem pomenom, ki so omenjeni v knjigi.

17. Česa v knjigi ne zapiše?

- a) Žalost je treba spoštovati.
- b) Pravo prijateljstvo pride šele takrat, ko se tudi lubčkaš.
- c) Erotični filmi so res prima zabava.
- č) S samomorom se ni za hecat.

18. V katerem poglavju je komična perspektiva?

- a) Obisk pri babici
- b) Neopravičena ura ali življenje
- c) Babica in mama
- č) Moja ljuba babica
- d) Drugič

19. Kakšen poklic Mumija napoveduje Andreju?

- a) pravnik
- b) ginekolog
- c) psiholog
- č) vremenoslovec

– Zakaj?

- a) Zaradi reševanja sošolca.
- b) Zaradi lahkovernosti do Petre.
- c) Ker je predsednik razreda.
- č) Ker se pogaja za več točk pri testu (ko je med oceno).

20. Česa v knjigi ne zapiše?

- a) Odraslim se včasih res meša.
- b) Zdaj pa se lažeš sebi v brk.
- c) Ljudje bi morali vedeti drug za drugega.
- č) Kako je bilo na pogrebu, ne bom pravil. Bilo je grozno.
- d) Oče lepo sivi in ne sramuje se sivine.
- e) Pojma nisem imel, da se je poljubljati tako lepo.

21. Poljub je ljubezensko pismo v kuverti ustnic. Najlepše ga je izročiti ustno. (138)
Čigavo pesem iz berila je Andrej citiral?

- a) Borisa A. Novaka
- b) Nika Grafenauerja
- c) Daneta Zajca
- č) Toneta Pavčka

22. Kaj sta Andrej in Sonja naredila po ogledu
erotičnega filma?

- a) Vzburjena sta imela spolne odnose.
- b) Z roko v roki sta skupaj brala.
- c) Nerodno jima je bilo, zadrega, končala sta druženje.
- č) O vsebini sta se pogovorila.

23. Ali je bil njun spolni odnos zaščiten?

- a) Da, za to je poskrbela Sonja.
- b) Da, za to je poskrbela Andrejeva mama.
- c) Da, za to je poskrbela babica.
- č) Da, za to je poskrbel Andrej.
- d) Ne, nista se zaščitila.

24. Kako je reagirala Sonja, ko je zalotila Andreja,
da se med odmorom v kleti poljublja s Petro?
(Kaj natančno je rekla?)

- a) Upam, da si našel, kar si iskal.
- b) Ignoriranje.
- c) Vsem je šla povedat.
- č) Bila je ljubosumna, prizadeta, užaljena, Andreju se je izmikala.
- d) Bila je dobre volje naprej.

25. Kako se zgodba konča. Srečno, a kako točno,
konkretno?

- a) Andrej naredi popravni izpit.
- b) Na morje gresta vsak s svojimi, a bosta med počitnicami skupaj, par sta.
- c) Babica se vrne domov.
- č) Andrej se odseli nazaj na kmete in s Sonjo se poročita in imata čez 10 let tri otroke.

26. Andrej zna biti zrelejši od svoje mame. Kdaj se
to predvsem vidi?

- a) Pomaga ji po ločitvi.
- b) Da ji pameten nasvet, ko jo Matjaž zapusti.
- c) Uredi ljubeč odnos z njeno mamo.
- č) Bolj žaluje za gospo Amalijo Novak.

27. Kakšen je Andrej oz. katero lastnost izkazuje, ko
nasede Petri, češ da ima nekaj zanj ...

- a) praznoverje

- b) poštenost
- c) naivnost in lahkovernost
- č) nevednost
- d) nemoč
- e) erotični nemir
- f) neodločnost
- g) omejenost, neumnost

28. Začetek in konec se povezujeta. Kako?

- a) Začne z mamo, konča z očetom.
- b) Začne s šotorom, konča s spolnim odnosom.
- c) Najprej je nezadovoljen s svojim imenom, potem pa več ne.
- č) Začne razpredati o odraščanju, na koncu pa se počuti že povsem odraslega.

29. Kako mu je bilo prvič seksati?

- a) Zanimivo. Bolje kot samemu.
- b) Podobno kot drugič.
- c) Grozno. Pripoved o famoznem prvič lahko brez škode preskoči.
- č) Boljše kot na kmetih, ko je res samo spal.

30. Dogajalni oz. pripovedni književni čas je:

- a) dve leti
- b) 7. r. in del 8.
- c) mesec pred valetu
- č) od septembra do konca junija
- d) šolsko leto v 9. r. osnovne šole

31. Katera glasbena zvrst je prisotna?

- a) rock
- b) rap
- c) narodnozabavna
- č) disko

32. Knjiga / vsebina za osnovnošolce (sploh pa za
sedmošolce) NI primerna, ker ...

- a) je polna vulgarizmov;
- b) reklamira uporabo pornografije;
- c) na grd način prikazuje ljubezen in spolnost;
- č) vsebuje zavajajoče neresnične podatke;

e) govori o zgodnji spolnosti (15 let) kot o vsesplošnem pojavu.

33. Označi pripovedovalca, 15-letnega Andreja. Kakšen je? (Vsak pravičen pridevnik lahko prinese pol točke ali celo.)

REŠITVE:

1. a c d e
2. d f
3. b
4. vsi, razen a in č
5. vsi, razen b in d
6. d
7. č
8. b e
9. č
10. c
11. c
12. d
13. b (a)
14. c a
15. c
16. lubčkat se, dol se dajat, hecat se, muckat se, žljafat se, turborirat, kvačkat, seštevati se, odštevati se, množiti

se, plažati se, kurblati, žgečkati se bolj na globoko, mi-
lovati se, šaltati na višje, navzdol se lizariti, posedati na
moko, buckati se ... ljubiti se

- 17.
18. b
19. a č
20. b
21. a
22. c
23. a
24. a č
25. b
26. b
27. c
28. c
29. c
30. č d
31. b
- 32.
33. po smislu: normalen, simpatičen, čuteč, prijazen, po-
zitivni, zgovoren, družaben, priljubljen, bister, zalju-
bljen, odprt, zrel, odgovoren, odkrit, iskren, duhovit,
jezikovno spreten / dober pripovedovalec, zna se iz-
ražati, zanimiv, zabaven, resnično ljuben, ne goji zamer,
zaupljiv, naiven, lahkovaren, vesten, odločen ...

Učenci so želeli kviz dokončati, čeprav so vedeli, da sem jim pripravila 33 vprašanj; za to smo porabili dobri 2 šolski uri. Naslednje je vna še kar trajala, kljub prekinitvi. Za vsak odgovor sem jim odštevala določen čas (večinoma od pol minute do cele). Takšnega sodelovanja še nisem videla, čeprav imajo za podrobnosti različno dober spomin, so se vsi lahko čutili vključene, saj so knjigo vsi prebrali. Še najbolj me morda moti ta ciljna naravnost k točkam, kot da so edine pomembne (ne pa vrhunska knjiga) – prišlo je tudi do nekaj preprirov, češ: »Točkujmo pravično pa pika!« Moram priznati, da mi je izvedba kvizov vedno dokaj naporna metoda ravno zaradi tega. Morda bi se res morala »posodobiti« in se naučiti izdelati kviz z IKT ... Vsekakor se mi zdi realizacija preverjanja boljša, če vključimo sodelovanje in medvrstniško komunikacijo (dvojice ali skupine), kot pa da bi na vprašanja odgovarjali individualno na računalniku.

Izbrala sem tudi določene zanimive citate, kot to počnem pri branju skorajda vsake knjige. Tukaj so izpuščeni. Upo-

rabni bi lahko bili kot iztočnice za razpravo, izdelavo plakatov, zgolj zapis na panoju v učilnici kot promocija knjige, za gibalno didaktično igro *Drži? Se strinjaš? – Počepni.* itd.

Po končanem kvizu sem povzela, da ni pomembno, kdo je zmagovalec kviza, niti kako dobro si je kdo kaj zapomnil, ampak je najpomembnejše, da so v branju uživali in da imajo občutek, da jim je knjiga nekaj dala za življenje. Verjetno vsi učitelji opažamo, da učenci najbolj od vsega ne marajo pisati; pisanje je eno tako zlo, da se v hipu zaslišijo vzdih in stokanje, ko učitelj napove kakršnokoli pisanje – prepisi s table, delovni listi, spisi oz. zaokrožena besedila ... To bi lahko uporabila kot notranjo diferenciacijo, a gotovo ne bi šlo brez pritožb – boljši učenci bi se čutili kaznovane brez razloga. Povabila sem jih, da na listek anonimno napišejo, o čem bi se radi pogovarjali, vendar niso imeli predlogov, raje so zaupali mojim iztočnicam.

Iztočnice za pogovor:

1. Ali je to dobra knjiga? Poučna? Ali ti je sporočila kaj novega, česar še nisi vedel?
2. Identitete. Spolna je del osebne. Stereotipna spolna vloga, identitetni izrazi. Fluidna spolnost v puberteti.
3. Puberteta, odraščanje je tudi spolno dozorevanje.
4. Spolnost je še vedno tabu tema. Mama in babica sta zelo odprti. Tile iz knjige, ki v resnici ne obstajata.
5. Počutje glede na mesece, ali je kaj na tem?
6. Učenje spolnega vedenja skozi pornografijo ...
7. Čemu že je Vinko M. napisal to?
8. Izguba nedolžnosti: kdaj, pod katerimi pogoji.
9. Govoriti o spolnosti ali ne? Kaj, komu, zakaj?
10. Andrej je otrok ločenih staršev. In?
11. Komentirajmo književne osebe: Andreja, mamo, babico, Sonjo, Petro, Nika, Amalijo, Mumijo, očeta ...
12. Kaj Andreja gane, presune, se zresni in ravna tankočutno kot odrasel človek? (Smrt.)
13. Andrejevo obnašanje do Matjaža.
14. Vsakdo ima svoje mnenje in okus. Kaj je bilo tebi najbolj smešno, duhovito; domiselno, zanimivo; žalostno, resno; šokantno, presunljivo; simpatično in antipatično? Največja napaka, greh, napačna odločitev? Grda navada? Neprimerno obnašanje, odnos?
15. Pisatelj slog, jezik, pripoved(ovalec), posebnosti, kaj naredi vtis, ostane v spominu ...
16. Zvestoba.
17. Posesivnost matere.
18. Citati. (Pred kvizom.)

Kako je potekal pogovor? Izkazalo se je, da si ga ne želijo vsi. Dve ali tri dekleta so dobile svojo nalogo po izbiri: glasno ali tiho branje, svoj pogovor o izključno knjigi, raziskovanje pisatelja ... Nasprotno so nekateri fantje zelo sodelovali, tako z vprašanji kot komentarji. Seveda vodenja nisem prepustila nikomur. Pogovor je potekal del 3. in še 4. šolsko uro, posedli smo se v krog, lahko pa bi tej knjigi posvetili tudi več ur. Iztočnice so mi sicer služile kot zbirka idej, vendar pa je bil pogovor spontan; usmerjala sem ga z opazovanjem in poslušanjem njih samih. Tako so bile izstopajoče teme našega pogovora: spolnost, odraščanje in spolnost, poučnost knjige, spolna identiteta in usmerjenost, pornografija in njen vpliv ter izguba nedolžnosti.

Prepričana sem, da je pogovor o teh občutljivih temah, o čemer se sicer ne pogovarjam z učenci, niti s svojimi varovanci, zelo pomemben in koristen ter presenetljivo potreben.

To so mi sporočili tudi učenci sami, da v šoli pogrešajo to, kar še kako pride prav v resničnem življenju. Zagotovo bo pogovor drugačen v letošnjem devetem razredu, v sedmem pa ga zaenkrat še ne bomo imeli. Osmošolci in devetošolci so namreč dva čisto drugačna oddelka, zato so takšne ure vedno edinstvene, enkratne in neponovljive. Radovedna sem, kako bo to izpadlo junija letos, ko se bodo zelo raznoliki in zanimivi devetošolci že poslavljali od OŠ; sumim pa, da bo tudi tokrat mogoče razločiti odprte (ekstrovertirane) in zaprte (introvertirane) značaje. Za nekatere že vem, v katero skupino sodijo, vendar pa pričakujem kakšno presenečenje. Predvsem so bili zagnani nekateri fantje, ki so sicer pri slovenščini bolj pasivni. Tako sem jih spoznala v novi luči, kakšni so, če jih nekaj zanima. Na naši šoli je bila knjiga med učenci dobro sprejeta: nekateri jo razglašajo za svojo najboljšo knjigo do sedaj, so se lotili še drugih knjig tega avtorja (Kit na plaži), eden pa je poročal o tem, da jo je bral mami za januarsko obvezno domačo nalogo (20-krat glasno branje po 20–30 minut). Tvegano, a zabavno. In vredno!

Sklep

Pri enkratni dejanski obravnavi tega besedila smo veliko časa porabili za kviz, nismo se uspeli pogovarjati o vseh temah in samo z nekaterimi učenci, preostali so knjigo glasno brali ... Knjigo lahko uporabimo za metodo dolgega branja: vsakdo si izbere odlomek, poglavje in v razredu nastopi z glasnim, interpretativnim branjem. Ta mladinski roman vsekakor nudi veliko možnosti.

Vsaka učna enota izpade vsako leto edinstveno in neponovljivo, zaradi razlik med učenci kot posamezniki ter različne dinamike v oddelkih. Vseeno pa po samo eni izkušnji verjamem, da je Möderndorferjev roman *Jaz sem Andrej* zelo aktualen, zanimiv in današnjim mladim privlačen. Zaradi poguma, drznosti in odprtosti, ki so potrebni za rušenje tabujev. Andrej kot prvoosebni pripovedovalec je zadetek v polno, saj se uspe mladim bralcev tako približati, da se poistovetijo z njim. Razumejo ga, da jim misliti, o knjigi so pripovedovali staršem, komaj so čakali kviz. Izrazili so tudi mnenje, da so s tem končno doživeli nekaj poučnega za življenje in da jim pomaga odraščati.

Jaz sem Andrej je literarna umetnina za mlade in tiste, ki delamo z njimi. Nadvse primeren in vreden obravnave v 7., 8. ali 9. razredih osnovnih šol.

Viri in literatura

Möderndorfer, V. (2021). *Jaz sem Andrej*. Mladinska knjiga.